

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้/รับสินบนจากการ
ดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตาม ภารกิจของสำนักงานกองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้งและแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการฝ่าฝืนความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานรวมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กร มีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

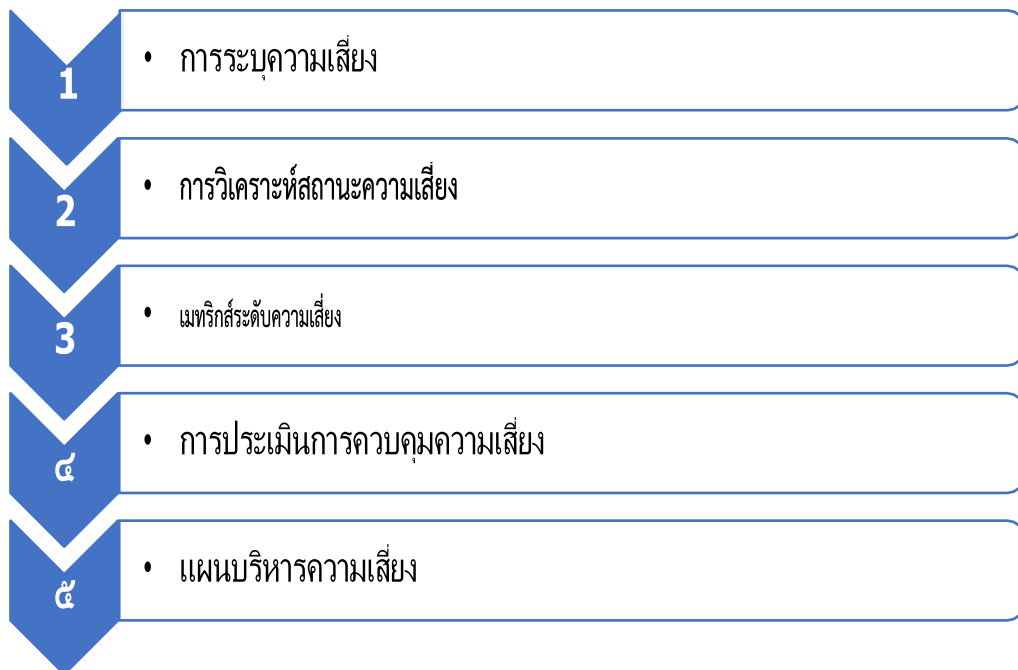
ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงการทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต การกิจให้บริการประชาชนอนุมัติ หรือ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
๓. ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

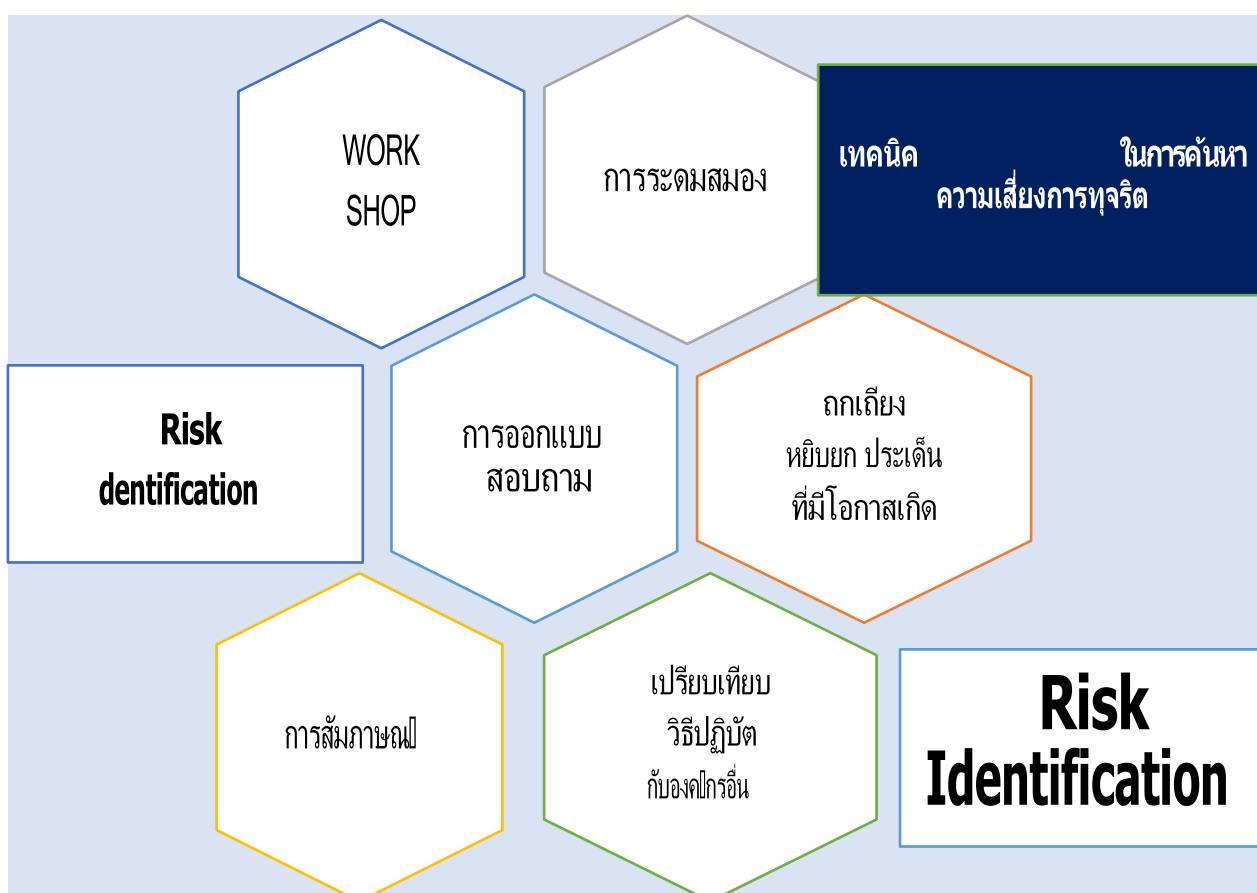

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในสวนรายละเอียดขั้นตอน แนวทางหรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนการที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมินต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยงหรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการทำงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นไปได้ โดย ไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไขความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้งปัญหา/เหตุการณ์ที่เคยรับรู้มาเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนาน อยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ ประเมินการลงหนา ในอนาคต ปัญหา/เหตุการณ์ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดลงหนา ตีตนไปก่อนไขเสมอ)

เทคนิคในการ ระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตมากกว่า ๒๕ ครั้งต่อปี
๔	สูง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๒๐ ครั้งต่อปี
๓	ปานกลาง	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๕ ครั้งต่อปี
๒	น้อย	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๑๐ ครั้งต่อปี
๑	น้อยมาก	โอกาสเกิดการกระทำทุจริตไม่เกิน ๕ ครั้งต่อปี

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

ระดับ	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เป็นภัย ด้านความมั่นคง อาชญากรรม และความรุนแรงอื่น ๆ
๔	สูง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน และประชาชนไม่ได้รับความสะดวก
๓	ปานกลาง	เสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงาน
๒	น้อย	-
๑	น้อยมาก	-

ระดับของความเสีย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณ
ของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยง
แต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสีย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสีย	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑ - ๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัด
ระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบ ที่เกิดขึ้น (Impact)
และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสีย} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ (Likelihood x Impact)}$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสีย	คะแนนระดับความเสีย	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลดและประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)

๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
๑	๑	๒	๓	๔	๕
	๑	๒	๓	๔	๕

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงทันที

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ ต้องมีแผน/มาตรการเพื่อลดความเสี่ยง

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงยังอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการทบทวนความเพียงพอของมาตรการควบคุมที่มีอยู่

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องมีการจัดทำแผนเพื่อลดความเสี่ยง

การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)		
			Likelihood โอกาส	Impact ผลกระทบ	Risk Score ความเสี่ยง
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยการ ความสะดวกใน การพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘					
๑.	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติ การอำนวยการ ความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ไม่มี ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการ รับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากหน่วยงานไม่มี ภารกิจการอนุมัติอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยการ ความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
๒. การใช้อำนาจตามกฎหมาย / การให้บริการตามภารกิจ					
๑.	หน่วยงานที่ใช้เงินกองทุน อ้อยและน้ำตาลทราย ยื่นขอเบิกเงินตาม ประมาณการรายจ่ายที่ ได้รับอนุมัติ	เจ้าหน้าที่เรียกรับค่าตอบแทน หรือ เอื้อประโยชน์ และรับหนังสือขอเบิก เงินไว้โดยที่เอกสารประกอบคำขอ เบิกเงินไม่ครบถ้วน	๑	๓	ปานกลาง
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง					
๑.	ขั้นตอนการจัดทำร่าง ขอบเขตงาน TOR	มีการรับสินบน/เรียกรับเงิน/ ของขวัญ/สินน้ำใจ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้กับ คู่สัญญา	๑	๓	ปานกลาง
๒.	การจัดซื้อจัดจ้าง	คณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง เชิญชวน เฉพาะคู่ค้าที่รู้จัก ตกลงกันเอง	๑	๓	ปานกลาง
๓.	ขั้นตอนการตรวจการจ้าง ตรวจรับพัสดุ	เจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการ ตรวจรับพัสดุ มีการรับเงินหรือ ผลประโยชน์จากผู้รับจ้างและ จงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้อง	๑	๓	ปานกลาง
๔. การบริหารงานบุคคล					
๑.	การคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง และการเลื่อนเงินเดือน	คณะกรรมการสรรหาสรรหาคัดเลือก บรรจุ แต่งตั้ง โยกย้าย การเลื่อน ตำแหน่ง และการเลื่อนเงินเดือน อาจมีการเรียกรับผลประโยชน์หรือ พวกพ้องของตนเอง	๑	๓	ปานกลาง

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๑. การอนุมัติ อนุญาต ตาม พระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวก ในการพิจารณา อนุญาตของทาง ราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ไม่มีความเสี่ยง การทุจริตในประเด็นการรับสินบนใน กระบวนการอนุมัติอนุญาต เนื่องจาก หน่วยงานไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการ อำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	ไม่มีความเสี่ยง การทุจริตในประเด็นการรับสินบนใน กระบวนการอนุมัติอนุญาต เนื่องจากหน่วยงานไม่มีภารกิจการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของ ทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ไม่มีความเสี่ยง การทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการ อนุมัติอนุญาต เนื่องจากหน่วยงานไม่มีภารกิจการ อนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๒. การใช้อำนาจ ตามกฎหมาย	หน่วยงานที่ใช้เงินกองทุนอ้อยและ น้ำตาลทราย ยื่นขอเบิกเงินตาม ประมาณการรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติ เจ้าหน้าที่เรียกรับค่าตอบแทน หรือเอื้อ ประโยชน์ และรับหนังสือขอเบิกเงินไว้ โดยที่เอกสารประกอบคำขอเบิกเงินไม่ ครบถ้วน	ความเสี่ยงระดับปานกลาง ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	๑. กำหนดนโยบาย มาตรการหรือแนว ทางการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่รับผิดชอบ สร้าง การรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันเจ้าหน้าที่ เรียกรับสินบน ให้เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด หากกระทำผิดจะถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง และคดีอาญา ๒. ตรวจสอบ กำกับ ดูแล ให้เจ้าหน้าที่ ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนว่า ด้วยการเก็บรักษา การหาผลประโยชน์และการใช้ จ่ายเงินกองทุน พ.ศ. ๒๕๖๔ อย่างเคร่งครัด	

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวกับการรับ สินบน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	หมายเหตุ
๓. การจัดซื้อจัดจ้าง	เจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการต่าง ๆ ตาม พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ รับจ้างและจงใจไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	๑. แต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ตาม พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหาร พัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่มีความรู้มีความสามารถ และมีพฤติกรรมที่ไม่ส่อไปในทางทุจริต ๒. ควบคุม กำกับ ดูแล ให้เจ้าหน้าที่และ บุคลากรปฏิบัติตามนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใส มี จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด ๓. กำกับ ติดตามส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่เข้ารับ การอบรมเพื่อให้มีความรู้ตามพระราชบัญญัติการ จัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	
๔. การบริหารงาน บุคคล	การบรรจุแต่งตั้งโยกย้าย การโอน การเลื่อนตำแหน่ง /เงินเดือน และการ มอบหมายงานไม่เป็นธรรม เอาแต่ พวกพ้อง หรือมีการเรียกรับเงิน เพื่อให้ได้รับการแต่งตั้งหรือเลื่อน ตำแหน่ง	ความเสี่ยงระดับปานกลาง ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	๑. กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการ บรรจุแต่งตั้งโยกย้าย การโอนการเลื่อนตำแหน่ง / เงินเดือน และการมอบหมายงานให้มีความชัดเจน เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการ ๒. ส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรม และเป็นไปตามหลัก ธรรมาภิบาล	